

Skaidrojums par papildu informācijas un preču paraugu pieprasīšanu iepirkuma procedūrās (Publisko iepirkumu likuma 45.pants)

Lai efektīvāk nodrošinātu publisko iepirkumu mērķu ievērošanu, ar 2012.gada 21.jūnija grozījumiem Publisko iepirkumu likumā (turpmāk – PIL), kas stājas spēkā no 2012.gada 1.augusta, papildinātas un precizētas normas attiecībā uz pasūtītāja pienākumiem iepirkuma procedūrā, pieprasot papildu informāciju.

1. Papildu informācijas pieprasīšana

1.1. Informācijas pieprasīšana attiecībā uz piegādātāja kvalifikāciju

Ar 2012.gada 21.jūnija grozījumiem mainīta PIL 45.panta redakcija, paredzot pasūtītāja **pienākumu**, ne tikai tiesības **pieprasīt piegādātājam vai kompetentai institūcijai izskaidrot vai papildināt kvalifikācijas dokumentos ietvertu informāciju**, ja tas konstatē, ka atbilstoši PIL 39., 40., 41., 42., 43. un 44.panta noteikumiem iesniegtajos dokumentos ietvertā informācija ir neskaidra vai nepilnīga, lai novērstu gadījumus, kad piedāvājumi vai pieteikumi tiek noraidīti formālu iemeslu dēļ, piemēram, nebūtisku kļūdu vai acīmredzamu pārrakstīšanās kļūdu dēļ piedāvājumā vai pieteikumā. Pasūtītāja pienākums ir pārliecināties, vai pretendenta vai kandidāta kvalifikācija pēc būtības atbilst iepirkuma dokumentos izvirzītajām kvalifikācijas prasībām, dodot iespēju pretendentam vai kandidātam novērst nebūtiskas nepilnības piedāvājumā.

Arī Augstākās tiesas Senāts līdz šo grozījumu izdarīšanai PIL ir norādījis uz nepieciešamību izmantot līdz šim PIL paredzētās pasūtītāja tiesības lūgt piegādātāju papildināt vai izskaidrot sertifikātus un dokumentus, kas iesniegti atbilstoši šā likuma 39., 40., 41., 42., 43. un 44.panta prasībām, lai neradītu formālus šķēršļus un dotu iespēju lielākam pretendentu skaitam piedalīties iepirkuma procedūrā.¹

Piemēri, kad pasūtītājam būtu pienākums lūgt pretendentu izskaidrot piedāvājumā iekļauto informāciju:

- *Lai apliecinātu speciālista atbilstību konkursa nolikumā izvirzītajai prasībai par to, ka tam jābūt apmācītam darbā ar konkrētu tehniku, pretendents ir iesniedzis apliecinājumu no uzņēmuma, ka tā piedāvātais speciālists pabeidzis šī uzņēmuma organizētos konkrētos kursus, taču speciālista CV norādīts atšķirīgs uzņēmuma nosaukums.*
- *Konkursa nolikumā prasīts, ka pretendentam jābūt pieredzei divu publisku ēku rekonstrukcijā ar platību ne mazāku kā 800 m², un, lai apliecinātu kvalifikācijas prasību izpildi, pretendentam jāiesniedz atsauksmes. Pretendenta iesniegtajās atsauksmēs norādīts tikai tas, ka tas ir kvalitatīvi*

¹ Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 16.jūlija spriedums lietā Nr.42453307 SKA-296/2010

un savlaicīgi izpildījis darbus, taču nav norādīta rekonstruējamo telpu platība.

- *Ekspertam konkursā par reģiona attīstības plānošanas dokumentu izstrādi tiek prasīta pieredze saistībā ar administratīvi teritoriālās reformas vai valsts pārvaldes reformas sagatavošanu un ieviešanu. Saskaņā ar konkursa nolikumu pretendents jāiesniedz eksperta CV, kurā jānorāda galvenā kvalifikācija (vispārējs eksperta pieredzes un izglītības apraksts), un darba pieredze (jāuzskaita katra darba vieta un visi amati). Eksperta CV ir norādīti dažādi projekti, veiktie darbi un ieņemamie amati, tomēr nav konkrēti noteikts, kādās tieši reformās ir piedalījies šis eksperts.*

Piemēri, kad pasūtītājam būtu pienākums lūgt kompetentu institūciju izskaidrot piedāvājumā vai pieteikumā iekļauto informāciju:

- *Pretendents iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtu izziņu, no kuras tieši nav secināms, vai pretendents ir Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu parādi, kas pārsniedz 100 latus. Šādā gadījumā jāpieprasa skaidrojums no Valsts ieņēmumu dienesta.*
- *Pretendents piedāvājumā iesniedz attiecīgas kompetentās institūcijas izdotu sertifikātu par tiesībām veikt noteikta veida darbus, taču pasūtītājam ir šaubas, vai šie darbi aptver arī iepirkuma priekšmetā minētos. Šādā gadījumā jāprasa skaidrojums no sertifikāta izdevējiestādes.*
- *Kandidātu atlases nolikums paredz, ka vides ekspertam jābūt vismaz maģistra grādam vides zinātņu jomā. Pieteikumā ir iesniegts Latvijas Universitātes izdots maģistra diploms par iegūtu ķīmijas maģistra grādu, kā arī attiecīgā eksperta CV ir norādīts, ka ir pabeigts teorētiskais kurss Vides zinātnes doktora studiju programmā Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātē. Konkrētajā gadījumā būtu jālūdz skaidrojums diploma izdevējiestādei par iegūtās izglītības pielīdzināšanu maģistra grādam vides zinātņu jomai.*

Vienlaikus pasūtītājam jāņem vērā, ka, pieprasot izskaidrot vai papildināt jau iesniegtajos kvalifikāciju apliecināšajos dokumentos ietvertu nepilnīgo vai neskaidro informāciju, pretendents vai kandidātam **nevar tikt dotas tiesības grozīt piedāvājumu vai pieteikumu**, pretējā gadījumā netiek ievērots vienlīdzīgas attieksmes princips pret piegādātājiem.

Piemēram, ja sākotnēji piedāvājumā norādītā informācija nav pietiekami skaidra un līdz ar to pietiekami neaplicina atbildību izvirzītajām kvalifikācijas prasībām, pasūtītājs nav tiesīgs akceptēt pretendenta iesniegtos papildu dokumentus par cita, iepriekš nenorādīta speciālista piesaisti un kvalifikāciju.

Termiņu nepieciešamās informācijas iesniegšanai pasūtītājs nosaka samērīgi ar laiku, kas nepieciešams šādas informācijas sagatavošanai un iesniegšanai. Nosakot termiņu, pasūtītājam jāņem vērā konkrētās pieprasītās

informācijas raksturs, kā arī tas, vai informācija ir paša pretendenta vai kandidāta rīcībā vai jāiegūst no trešās personas.

Ja pretendents vai kandidāts vispār **nesniedz pieprasīto informāciju** pasūtītāja noteiktajā termiņā bez attaisnojoša iemesla, kā arī ja tā sniegtā informācija pēc būtības nepaskaidro un nepapildina piedāvājumā vai pieteikumā iesniegto informāciju, tādējādi **neapliecinot kvalifikācijas prasību izpildi**, pasūtītājam **nav pienākuma attiecīgo informāciju pieprasīt atkārtoti** un tas ir tiesīgs pretendentu vai kandidātu noraidīt.

1.2 Informācijas pieprasīšana attiecībā uz finanšu vai tehnisko piedāvājumu

Piedāvājumu vērtēšanas gaitā pasūtītājs **ir tiesīgs** pieprasīt, lai **tieik izskaidrota tehniskajā un finanšu piedāvājumā iekļautā informācija**.

Atšķirībā no informācijas pieprasīšanas kārtības trūkumu novēršanai attiecībā uz kvalifikācijas prasību apliecinājošiem dokumentiem skaidrojumu par **tehniskajā un finanšu piedāvājumā iekļauto informāciju pasūtītājam ir tiesības, nevis pienākums pieprasīt, kā arī šī informācija nedrīkst tikt papildināta, vienīgi izskaidrota**, ņemot vērā, ka atbilstoša kvalifikācija pretendentam vai kandidātam piemīt vai nepiemīt, savukārt tehniskais un finanšu piedāvājums tiek gatavots katrai iepirkuma procedūrai individuāli, līdz ar to tā papildināšana var radīt vienlīdzīgas attieksmes pret ieinteresētajiem piegādātājiem pārkāpumu.

Pasūtītājam, pieprasot papildu paskaidrojumu par tehnisko vai finanšu piedāvājumu, jāizrāda **vienlīdzīga attieksme** pret visiem pretendentiem, neradot kādam no tiem nepamatotas priekšrocības vai īpaši labvēlīgu situāciju. Ņemot vērā minēto, lūgums papildu informācijas pieprasīšanai **jāadresē visiem pretendentiem, kas atrodas vienādā situācijā** (ja kāds pretendents jānoraida citu iemeslu dēļ, par kuriem nepastāv šaubas, tā ir uzskatāma par pretendenta atrašanos atšķirīgā situācijā, līdz ar to papildu informācija var netikt pieprasīta).

Lūgumam sniegt papildu informāciju jābūt pilnīgam – tam jāattiecas uz visiem piedāvājuma punktiem, kas ir neprecīzi vai neatbilst iepirkuma procedūras dokumentiem (skat. Eiropas Savienības Tiesas 2012.gada 29.marta spriedumu lietā C-599/10).

Izmantojot tiesības lūgt skaidrot piedāvājumā ietverto informāciju, var tikt labota vai precizēta tā finanšu vai tehniskajā piedāvājumā ietvertā informācija, ko acīmredzami ir nepieciešams precizēt, vai var tikt novērstas acīmredzamas pārrakstīšanās kļūdas. Šādā gadījumā ne pasūtītājam, ne piegādātājiem, ne jebkurai trešajai personai nedrīkstētu pastāvēt šaubas par to, ka konkrētā nepilnība, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, acīmredzami atzīstama par kļūdu un ir novēršama vienā konkrētā veidā. Tāpat var tikt pieprasīti skaidrojumi, ja pasūtītājam nav viennozīmīgi saprotams, vai piedāvājumā ietvertā informācija aptver iepirkuma dokumentos noteiktās prasības.

Nedrīkst tikt akceptēti grozījumi pēc būtības finanšu vai tehniskajā piedāvājumā, kas faktiski nozīmē jauna piedāvājuma izteikšanu.

Piemēram, var tikt prasīti paskaidrojumi par to, kādēļ tehniskajā piedāvājumā un tam pievienotajā preces ražotāja bukletā ietverta atšķirīga informācija par preces parametriem. Savukārt, ja attiecībā uz kādu iepirkuma priekšmeta pozīciju pretendents nav norādījis vispār tehniskos parametrus atbilstoši tehniskajās specifikācijās noteiktajām prasībām, kas saskaņā ar nolikuma prasībām bija jānorāda, vai nav norādījis preču tehniskās priekšrocības, kas ir viens no vērtēšanas kritērijiem, tehniskajā piedāvājumā iekļautā informācija nevar tikt papildināta.

Kārtība skaidrojumu pieprasīšanai, lai izvērtētu iespējami nepamatoti lēta piedāvājuma cenu, regulēta Publisko iepirkumu likuma 48.pantā. Aritmētisko kļūdu novēršanas kārtība regulēta Publisko iepirkumu likuma 56.panta trešajā daļā.

2. Preču paraugu pieprasīšana

Saskaņā ar PIL 45.panta trešo daļu piedāvājumu vērtēšanas gaitā pasūtītājs ir tiesīgs pieprasīt **iesniegt piedāvāto preču paraugus**, ja tie **nepieciešami preču atbilstības novērtēšanai** un pretendents ar tam **pieejamiem dokumentiem nevar pasūtītājam pierādīt preču atbilstību**. Pasūtītājs **nepieprasa** iesniegt tādu preču paraugus, kuras **pielāgojamas vai izgatavojamas līguma izpildes laikā atbilstoši tā prasībām**, ja šādi paraugi **piegādātājam nav pieejami pirms iepirkuma līguma noslēgšanas**, kā arī **preču paraugus, kuru iesniegšana piegādātājam rada nesamērīgus izdevumus**.

Katrā konkrētā iepirkuma procedūrā pasūtītājs izvērtē, vai var tikt iesniegti dokumenti, kas pietiekami apliecina piedāvāto preču atbilstību pasūtītāja vajadzībām un vai ir lietderīgi un nepieciešami pārbaudīt preču paraugus (vai šāda veida pārbaude objektīvi ļautu izvērtēt parametrus, ko pietiekami nevar apliecināt attiecīgi dokumenti). Jāņem vērā arī tas, vai pasūtītāja rīcībā ir attiecīgajā iepirkuma priekšmeta jomā kompetenti speciālisti, kas spēs objektīvi izvērtēt paraugus.

Pasūtītājs izvērtē, vai attiecīgi paraugi, ņemot vērā iepirkuma raksturu, **pretendentam būs pieejami un to piegāde pretendentam neradīs nesamērīgus izdevumus**.

Piemēram, visticamāk, nebūs pamatota prasība nodrošināt izmēģināšanai un apskatei speciāli aprīkotu automašīnu vai specifiskas medicīnas iekārtas, kas piegādātājam iepriekš jāpasūta no ražotāja citā valstī, vai prasība piegādāt pārbaudei pēc pasūtītāja individuālām prasībām izgatavotas mēbeles.